

«سیر زبان‌شناسی»

مؤلف: مهدی مشکوه‌الدینی

ناشر: دانشگاه فردوسی مشهد

سال نشر: ۱۳۷۶

نوبت چاپ: دوم

محل نشر: مشهد

تعداد صفحات: ۳۵۰

- کتاب حاضر با توجه به تسلط نویسنده به زبان مادری و با تجربه‌ای که ایشان در نگارش مطلب دارند روان و رسا است. در قسمت‌هایی که مشخصاً ترجمه شده‌اند ردپای ترجمه چندان مشهود نیست. قواعد ویرایش و نگارش نسبتاً رعایت شده است و از لحاظ حروف‌نگاری، صفحه‌آرایی، صحافی مناسب است. در مورد طرح روی جلد باید تجدید نظر شود. از سوی دیگر در بخش کتاب‌نامه منابع انگلیسی ایرادات تایپی وجود دارد که برآورنده کتاب نیست.
- کتاب حاضر با توجه به محتوای آن می‌تواند به عنوان یکی از منابع درس مکاتب زبان‌شناسی در مقطع کارشناسی ارشد در نظر گرفته شود و به نظر می‌رسد حجم آن مناسب است.
- اصطلاحات تخصصی در جای خود و در مفهوم درست خود به کار رفته‌اند. اغلب اصطلاحات قبلاً در کتب زبان‌شناسی آمده‌اند و معادل‌های به‌کار رفته غریب و ناآشنا نیستند.
- اثر از جامعیت خوبی برخوردار است و از ابزارهای لازم برای تفهیم موضوع استفاده شده است.

۳۰ نقدنامه کتب و متون زبان‌شناسی

- مطالعه بخش‌های مختلف کتاب موید انطباق محتوای اثر با عنوان و فهرست مطالب است.
- اگر این کتاب به‌عنوان منبع درسی مکاتب زبان‌شناسی باشد با سرفصل‌های شورای عالی برنامه‌ریزی انطباق خوبی خواهد داشت اما برای درس مقدمات زبان‌شناسی چندان مطابقت ندارد.
- مطالب کتاب در زمان تألیف آن جدید و تا حد آخرین دیدگاه‌های نظری پیش آمده است.
- نوآوری کتاب حاضر این است که مطالب اصلی و عمده هر یک از مکاتب مطرح شده با استفاده از زبان فارسی بسیار قابل فهم‌تر از کتب لاتین در همین خصوص برای دانشجویان ایرانی است.
- از آنجایی که مطالب از یک سیر تاریخی برخوردارند، مولف نیز با در نظر گرفتن این نکته و همین‌طور میزان تأثیرگذاری مستقیم یا غیر مستقیم هر یک از مکاتب نظم منطقی خاصی به متن بخشیده است.
- از منابع موجود به قدر کفایت استفاده شده است. عمده کتب زبان‌شناسی که تحولات نظری قرن بیستم را به خواننده معرفی می‌کنند و همین‌طور کتبی که به تاریخ زبان‌شناسی در ادوار گذشته اختصاص دارند و البته موثق و معتبر هستند مورد استفاده قرار گرفته‌اند. البته از سال ۱۳۷۶ تا به حال نیز کتب ارزشمند دیگری نوشته شده که خود به خود از حیطه کتاب حاضر خارج هستند.
- میزان دقت در ارجاعات و استنادات در حد قابل قبولی است و عمده‌ترین دلیل آن ذکر صفحه از منبع مورد استفاده است.
- در این کتاب برخی جریان‌های زبان‌شناسی حاشیه‌ای و تا حدی غیر مهم تلقی شده‌اند. مثلاً چیزی درباره مکتب نظریه نقشگاهی Tagmemics یا role and relational grammar گفته نشده است. سخنی از relational grammar یا مکاتب نقش‌گرایی فرانسوی بریتانیایی یا آمریکایی (چه تفاوت‌ها و چه تشابهات

سیر زبان‌شناسی ۳۱

آنها) گفته نشده است. با این وجود، آنچه در این کتاب عرضه شده است کاری ستودنی و ارزشمند است.

- شاید بهتر باشد که در بازنگری کتاب از آثار زیر نیز استفاده شود:

Aarsleff, Hans. (1982). *From Locke to Saussure: Essays on the Study of Language and Intellectual History*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

De Beaugrande, Robert. (1991). *Linguistic Theory: The Discourse of Fundamental Works*. Longman.

Ivić, Milka. (1965). *Trends in linguistics* (2nd Edition). Issue 42 of *Janua linguarum: Series minor*. Mouton.

Joseph, Earl John. (2002). *From Whitney to Chomsky: Essays in the History of American Linguistics*. John Benjamins Publishing.